

Karcheva, H. T. *Efektivnist funktsionuvannia ta perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy* [The effectiveness of operation and prospects of the banking system of Ukraine]. Kyiv, 2012.

Klewes, J., and Wreschniok, R. *Reputation Capital: Building and Maintaining Trust in the 21st Century*: Springer, 2009.

[Legal Act of Ukraine]. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

O'Callaghan, T. "Disciplining Multinational Enterprises: The regulatory power of reputational risk". *Global Society*, vol. 21, no. 1 (2007): 95-117.

Smovzhenko, T. S., and Dubovyk, O. V. "Formuvannia doviry do bankivskoi systemy Ukrainy" [Formation of confidence in the banking system of Ukraine]. *Zoloty rezerv*, no. 6 (2010): 17-20.

"Take The Reputation Diagnostic" <http://www.reputationinstitute.com/reputation-challenges/take-the-reputation-diagnostic>

"The RepTrak® Framework Diagnostic". <http://www.reputationinstitute.com/about-reputation-institute/the-retrak-framework>

"UNIAN: Rossiyskie banki v Ukraine poteryali bolee 50% depozitov" [UNIAN: Russian banks in Ukraine have lost more than 50% of deposits]. <http://economics.unian.net/finance/939365-rossiyskie-banki-v-ukraine-poteryali-bolee-50-depozitov.html>

Walker, K. "A systematic review of the corporate reputation literature: definition, measurement, and theory". *Corporate Reputation Review*, no. 4 (2010): 357-387.

УДК 65.011:65.012

ЗНИЖЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ЯК КЛЮЧОВА ПРОБЛЕМА РЕАЛІЗАЦІЇ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ

© 2014 МАРЧЕНКО О. В.

УДК 65.011:65.012

Марченко О. В. Зниження ліквідності банківської системи як ключова проблема реалізації грошово-кредитної політики

Метою даної роботи є розгляд та аналіз основних показників грошово-кредитної політики в динаміці, а також дослідження змін, що відбулись у банківській системі країни протягом останніх періодів. У статті наведено показники грошово-кредитної політики України та зроблено висновок про їх суттєве погіршення з початку поточного року. Поряд зі значним скороченням золотовалютного резерву та зростанням державного боргу країни відбулось стрімке знецінення національної валюти, що спричинило низку негативних наслідків, зокрема і для банківської системи. Дотримання нормативів ліквідності банківськими установами, з огляду на стрімку декапіталізацію банківської системи загалом, значною мірою підтримується кредитами рефінансування від НБУ. Незважаючи на це, усі розглянуті показники ліквідності мають тенденцію до зменшення. Також визначено та узагальнено зовнішні ознаки, які свідчать про зміну стану ліквідності банківської системи.

Ключові слова: грошово-кредитна політика, грошово-кредитна система, Національний банк України, ліквідність банківської системи, показники діяльності банків.

Рис.: 3. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 10.

Марченко Ольга Василівна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра фінансів та кредиту, Харківський національний університет будівництва та архітектури (вул. Сумська, 40, Харків, 61002, Україна)

E-mail: miniulitka@mail.ru

УДК 65.011:65.012

UDC 65.011:65.012

Марченко О. В. Снижение ликвидности банковской системы как ключевая проблема реализации денежно-кредитной политики

Целью данной работы является рассмотрение и анализ основных показателей денежно-кредитной политики в динамике, а также исследование изменений, которые произошли в банковской системе страны на протяжении последних периодов. В статье приведены показатели денежно-кредитной политики Украины и сделан вывод об их существенном ухудшении с начала текущего года. Вместе со значительным сокращением золотовалютного резерва и увеличением государственного долга страны произошло стремительное обесценивание национальной валюты, что стало причиной ряда негативных последствий, в частности и для банковской системы. Соблюдение нормативов ликвидности банковскими учреждениями, с учетом стремительной декапитализации банковской системы в целом, в значительной степени поддерживается кредитами рефинансирования от НБУ. Несмотря на это, все рассмотренные показатели ликвидности имеют тенденцию к ухудшению. Также определены и обобщены внешние признаки, которые свидетельствуют об изменении состояния ликвидности банковской системы.

Ключевые слова: денежно-кредитная политика, денежно-кредитная система, Национальный банк Украины, ликвидность банковской системы, показатели деятельности банков.

Рис.: 3. **Табл.:** 2. **Библ.:** 10.

Марченко Ольга Васильевна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра финансов и кредита, Харьковский национальный университет строительства и архитектуры (ул. Сумская, 40, Харьков, 61002, Украина)

E-mail: miniulitka@mail.ru

Marchenko O. V. Decrease in Liquidity of the Banking System as a Key Problem for Implementing Monetary and Credit Policy

The purpose of this paper is to review and analyze the main indicators of monetary and credit policy in the dynamics, and the study of changes that have occurred in the country's banking system over the past periods. The paper presents the performance of monetary and credit policy in Ukraine and concluded their significant decrease in the current year. Together with a significant reduction in international reserves and the increase in the public debt of the country there was a rapid depreciation of the national currency, which led to a number of negative consequences, particularly for the banking system. Compliance with the liquidity of banking institutions, taking into account the rapid de-capitalization of the banking system as a whole, is largely supported by loans from the NBU refinancing. Despite this, all the above liquidity tends to decline. Also the external signs that indicate changes in the liquidity position of the banking system were identified and summarized.

Key words: monetary policy, the monetary system, the National Bank of Ukraine, the liquidity of the banking system, the performance of the banks.

Pic.: 3. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 10.

Marchenko Olga V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Finance and Credit, Kharkiv National University of Construction Engineering and Architecture (vul. Sum'ska, 40, Kharkiv, 61002, Ukraine)
E-mail: miniulitka@mail.ru

В умовах економічної кризи, що спостерігається в Україні, грошово-кредитна політика відіграє вкрай важливу роль, оскільки від її ефективності багатою мірою залежить подальший економічний розвиток країни. У свою чергу, банківська система є основою грошово-кредитної системи, тому погіршення її стану одразу позначається на стабільності фінансового обслуговування економіки. Таким чином, за нинішніх складних умов в країні дослідження на зазначену тему є досить актуальними.

Існує велика кількість наукових робіт, що зосереджено на вивченні сутності грошово-кредитної політики, а також її інструментів, зокрема статті [2, 3, 4, 8, 10]. Проблеми банківського сектора також широко обговорюються в наукових колах, особливо слід виділити дослідження таких авторів, як [5, 9]. Проте зміни в економічному житті країни є настільки динамічними та непередбачуваними, що потрібно постійно відслідковувати нові тенденції та аналізувати перспективи розвитку даної сфери на основі оновлених даних.

Мета роботи – розглянути та проаналізувати основні показники грошово-кредитної політики в динаміці, а також дослідити зміни, що відбулися в банківській системі країни протягом останніх періодів.

Згідно з вимогами законодавства розробка грошово-кредитної політики в Україні здійснюється Радою НБУ, а головним документом, що визначає її напрями, є «Основні засади грошово-кредитної політики» на відповідний рік.

Закон України «Про НБУ» [1] визначає, що грошово-кредитна політика є комплексом заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямована на регулювання економічного зростання, стримування інфляції та забезпечення стабільності грошової одиниці України, забезпечення зайнятості населення та вирівнювання платіжного балансу.

Для більшого розуміння сутності грошово-кредитної політики розглянемо визначення, що надають науковці, котрі поглиблено займаються дослідженнями в даному напрямі.

Так, Ветрова І. В. [3] розглядає грошово-кредитну політику як систему заходів із регулювання грошової пропозиції за її кількістю, структурою, рівнем процентних ставок, ціною і обсягом кредитів, спрямованих на економічне зростання країни, стримування інфляції, забезпечення стабільності грошової одиниці України, забезпечення зайнятості населення, регулювання платіжного балансу з метою задоволення суспільного попиту на гроші.

Колектив авторів на чолі з А. Морозом [10] визначають грошово-кредитну політику як комплекс взаємозв'язаних, скоординованих на досягнення задалегідь визначених соціально-економічних цілей, заходів щодо регулювання грошового ринку, які здійснює держава через центральний банк країни.

У свою чергу, Сало І. В. [8] вважає, що під монетарною політикою Національного банку слід розуміти його дії з метою впливу на загальну грошово-кредитну ситуацію в економіці держави. Він також зауважує, що інструменти, які застосовує НБУ для досягнення стабільних цін і курсів обміну валют, залежать, у першу чергу, від розвитку банківської системи і політичної стабільності.

За визначенням, яке надає Колодізев О. М. [4], грошово-кредитна політика являє собою сукупність методів та інструментів у сфері грошового обігу і кредитних відносин, що використовує держава для регулювання грошово-кредитних відносин.

Колишній Голова НБУ Арбузов С. Г. [2] трактує грошово-кредитну політику як комплекс взаємопов'язаних

скоординованих заходів держави у сфері грошового обігу та кредиту, спрямованих на забезпечення стабільності грошової одиниці України шляхом використання визначених Законом «Про Національний банк України» засобів і методів. Вторинними цілями такої політики, за думкою даного автора, є підтримка високих темпів економічного зростання, стримування інфляції, забезпечення зайнятості населення та вирівнювання платіжного балансу. При цьому слід нагадати, що згідно зі ст. 25 Закону України «Про Національний банк України» основними економічними засобами та методами грошово-кредитної політики є регулювання обсягу грошової маси через: 1) визначення та регулювання норм обов'язкових резервів для комерційних банків; 2) процентну політику; 3) рефінансування комерційних банків; 4) управління золотовалютними резервами; 5) операції з цінними паперами (крім цінних паперів, що підтверджують корпоративні права), у т. ч. з казначейськими зобов'язаннями, на відкритому ринку; 6) регулювання імпорту та експорту капіталу; 7) емісію власних боргових зобов'язань і операції з ними.

Таким чином, можемо сказати, що хоча визначення грошово-кредитної політики, закріплене в Законі України «Про НБУ», і ті, що запропоновані науковцями, різняться між собою, проте не важко розпізнати в них і схожі риси. Так, в більшості джерел зазначається, що грошово-кредитна політика держави має регулювати: грошовий обіг і кредит; рівень інфляції; стабільність національної грошової одиниці; платіжний баланс; зайнятість населення та інше.

Зважаючи на вищенаведене, розглянемо та проаналізуємо зміни в основних показниках грошово-кредитної політики України [7], що відбулись протягом останніх років (табл. 1).

Так, у табл. 1 можна побачити, що протягом останніх років (до початку 2014 р.) офіційний курс національної валюти до долару США залишався майже незмінним, чому сприяли відповідні дії НБУ. З огляду на вищезазначене є закономірним, що золотовалютний резерв країни протягом 2010 – 2013 рр. мав стійку тенденцію до зменшення і на початок 2014 р. досягнув позначки у 20415,7 млн дол. США. Негативним явищем є і зростання державного боргу країни з 316884,6 млн грн у 2009 р. до 584114,1 млн грн у 2013 р. (тобто на 267229,5 млн грн, або на 84,3%), а особливо зважаючи на той факт, що більшість запозичених коштів було спрямовано не на розвиток економіки, а на споживання.

Стабільне зростання демонструє грошова маса (з 487,5 млрд грн у 2009 р. до 906,3 млрд грн у 2013 р., тобто абсолютна зміна склала 418,8 млрд грн, а темп приросту за цей період становив 85,9%). Це може бути пояснене зміною потреб економічних суб'єктів у грошових коштах, про що може свідчити хоча й незначне, але поступове зменшення швидкості обертання грошової маси (з 1,9 до 1,6 протягом 2009 – 2013 років), а також збільшення рівню монетизації.

Так, згідно з офіційною статистичною інформацією, темп приросту ВВП протягом 2009 – 2013 рр. становив 59,3%, тобто в абсолютному виразі цей показник збільшився на 541586 млн грн (з 913345 млн грн до 1454931 млн грн у 2009 та 2013 рр. відповідно); ВВП на душу населення за той самий період також зріс і на кінець 2013 р. становив 31984 грн, що на 12151 грн, або 61,3%, більше значення 2009 р.

Загалом можна сказати, що впродовж 2009 – 2013 рр. спостерігалась відносна цінова стабільність, що відповідає

Показники грошово-кредитної політики України

№ з/п	Показник	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	01.05.2014 р.	
1	Рівень інфляції, %	плановий	9,5	9,7	8,9	7,9	5,9	–
		фактичний	12,3	9,1	4,6	-0,2	5,5	10,5
2	Індекс споживчих цін	101	100,7	100,4	100	100	110,5	
3	Офіційний курс грн до дол. США	7,985	7,962	7,99	7,993	7,993	11,83	
4	Грошовамаса, млрд грн	487,5	598,4	682,7	771,3	906,3	–	
5	Швидкість обертання грошової маси	1,9	1,9	1,9	1,8	1,6	–	
6	ВВП, млн грн	913345	1082569	1316600	1408889	1454931	–	
7	ВВП на душу населення, грн	19832	23600	28488	30953	31984	–	
8	Дефіцит державного бюджету, %	-3,9	-5,9	-1,8	-3,8	-4,4	–	
9	Платіжний баланс, млн дол. США	-13726	5031	-2455	-475	2023	-232	
10	Золотовалютний резерв, млн дол. США	26505	34576	31794,6	24546,2	20415,7	14226,3	
11	Державний борг, млн грн	316884,6	432235,4	473121,6	515510,6	584114,1	743577,2	
12	Номінальна середня з/пл, грн	1906	2239	2633	3025	3265	3432	
13	Рівень безробіття, %	за методологією МОП	9,6	8,8	8,6	8,1	7,7	7,7
		за методологією ДССУ	1,9	2	1,8	1,8	1,8	1,8

ло стратегічній цілі грошово-кредитної політики держави, а саме: підтриманню стабільного курсу національної валюти. Проте зміни, що почалися в економіко-політичному та суспільному середовищі країни наприкінці 2013 р. і загострилися з початком 2014 р., не дають змоги робити оптимістичні прогнози на найближчу перспективу не тільки щодо розвитку кредитно-грошового ринку, а й щодо багатьох інших сфер також.

Більш глибокий аналіз можна буде зробити тільки за підсумками 2014 р., однак вже зараз обсяги падіння економіки можна побачити неозброєним оком. Так, за даними з офіційних джерел [7], прогнозне значення ВВП на 2014 р. складає -4,6%, а фактичне падіння цього показника за перший квартал поточного року склало -1,1%. Золотовалютний резерв України з початку року скоротився на 6189,4 млн дол. США до критично низької позначки і на 1 травня 2014 р. становив 14226,3 млрд дол. Державний борг, навпаки, за цей самий період суттєво зріс і на початок травня дорівнював 743577,2 млн грн, що на 159463,1 млн грн більше, ніж на кінець 2013 р. (темپ приросту цього показника становив 27,3%). Значно змінився і курс валют: станом на 01.05.2014 р. курс долару США до української гривні становив 11,8. За п'ять місяців поточного року індекс споживчих цін збільшився вже на 10%, а рівень інфляції тільки в травні склав 3,8%, повторивши значення березня 2008 р. Взагалі такий показник інфляції для української економіки є найбільшим у XXI сторіччі.

Для детальнішого розуміння проблем, з якими зіштовхнувся грошово-кредитний ринок України, розрахуємо темпи приросту окремих показників (рис. 1).

Розглядаючи рис. 1, можна зайвий раз переконатися в тому, що особливо значні зміни показників відбулись саме протягом останнього півріччя. Так, з початку 2014 р. національна валюта знецінилась відносно долару США майже на 50%, золотовалютний резерв скоротився більш ніж на 30% і майже на стільки ж зріс державний борг України.

З огляду на те, що ключовою ланкою грошово-кредитної системи є банківські установи, яким належить основна роль у кредитно-фінансовому обслуговуванні економіки, вважається за необхідне дослідити зміни, що відбулися в цій сфері.

З початку 2014 р. уже 10 українських банків було визнано неплатоспроможними, серед яких такі великі фінансові установи, як Брокбізнесбанк, Південкомбанк, Форум та інші. У зв'язку з погіршенням стану банківської системи за вимогою МВФ в Україні почали проводитись так звані стрес-тести банківських установ, які призначені забезпечити оцінку потенційних збитків фінансово-кредитних установ у разі негативних змін в економічному середовищі. Такі стрес-тести в міжнародній фінансовій практиці вже набули широкого розповсюдження і являють собою досить ефективний аналітичний інструмент.

За результатами проведення попереднього стрес-тестування лише 9 із 37 банків мають позитивні оцінки. До кінця 2014 р. Національним банком планується провести незалежну діагностику банківських установ, на які припадає 82% активів вітчизняної банківської системи [6]. Окремі показники діяльності банків представлено в табл. 2 [7].

Дані табл. 2 свідчать про значне погіршення показників банківської діяльності. Однак слід зазначити, що значний вплив на фінансовий результат діяльності банківського сектора України мають збитки тих банків, де працюють тимчасові адміністрації. За попередніми підрахунками експертів [9], загальна потреба банківського сектора в капіталі складає більш ніж 50 млрд грн. При цьому з інформації, представленої у табл. 2, можна прослідити стійку тенденцію до скорочення частки іноземного капіталу в статутному капіталі банків протягом останніх років, що свідчить про небажання іноземних інвесторів вкладати кошти в нестабільну українську банківську систему.

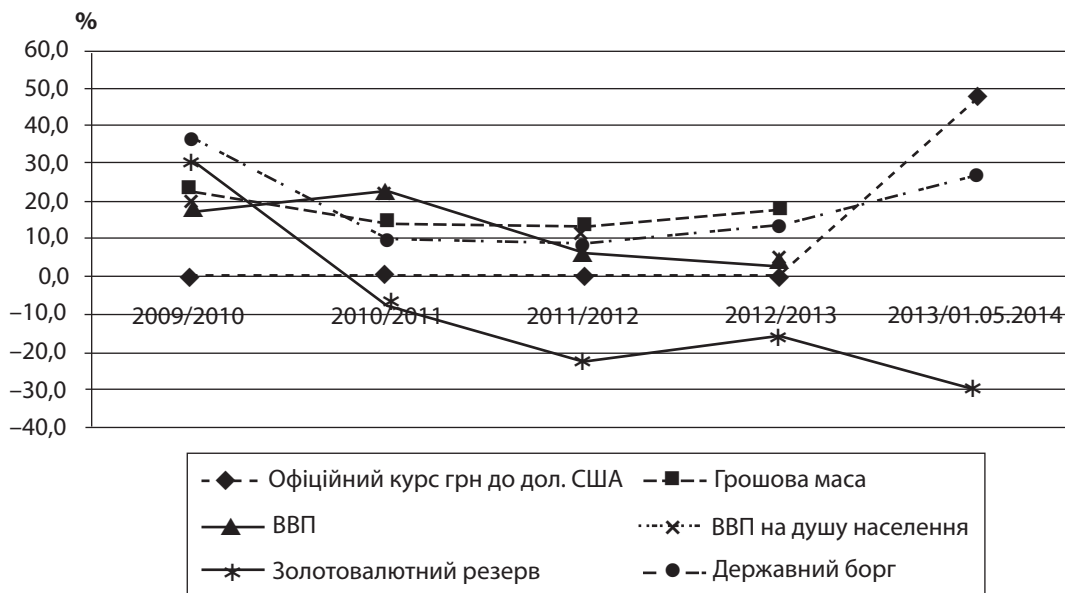

Рис. 1. Темпи приросту показників грошово-кредитної політики

Таблиця 2

Показники діяльності банків України

№ з/п	Показник	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	01.05.2014 р.
1	Регулятивний капітал (Н1), млн грн	135802,1	160896,9	178454	178908,9	204975,9	186206,4
2	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2), %	18,08	20,83	18,9	18,06	18,26	15,17
3	Частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків, %	35,8	40,6	41,9	39,5	34	33,7
4	Рентабельність активів, %	-4,38	-1,45	-0,76	0,45	0,12	-1,93
5	Фінансовий результат, млн грн	-38450	-13027	-7708	4899	1436	-4452

Дані щодо змін у кредитному та депозитному портфелі банків не приведені з кількох причин. По-перше, вони не є достатньо інформативними з огляду на те, що статистика НБУ ведеться в національній валюті. Проте відомо, що її курс до долару США та євро з початку 2014 р. значно змінився, що й вплинуло на переоцінку розмірів валютних кредитів і депозитів. Тому для отримання коректних результатів слід аналізувати кредитно-депозитні портфелі банківських установ у розрізі валют, а це (по-друге) є метою окремого поглибленого дослідження.

Важливе значення для забезпечення рівноваги на грошово-кредитному ринку має ліквідність банківської системи, яка з початку 2014 р. демонструє тенденцію до погіршення, про що свідчать дані рис. 2.

Розглянуті на рис. 2 показники характеризують миттєвий, поточний і короткостроковий стан банківської ліквідності та відображають рівень ризику ліквідності як окремого банку, так і банківської системи загалом. Зокрема, норматив миттєвої ліквідності (Н4) встановлюється для контролю за здатністю банку забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань за рахунок високоліквідних активів (нормативне значення $\geq 20\%$); норматив поточної ліквідності (Н5) контролює збалансованість строків і сум ліквідних активів і зобов'язань банку (нормативне значення $\geq 40\%$); норматив короткострокової ліквідності

(Н6) розраховується з метою контролю за здатністю банку виконувати за рахунок ліквідних активів прийняті ним короткострокові зобов'язання терміном виконання до 1 року (нормативне значення $\geq 60\%$) [5, С.15].

На рис. 2 увагу привертає той факт, що всі розглянуті показники ліквідності за період з 1.01.2014 по 1.05.2014 суттєво зменшились, а саме: Н4 – на 8,17%; Н5 – на 7,57%; Н6 – на 7,09%, хоча поки що вони залишаються в межах нормативних значень. Проте є зрозумілим, що дотримання нормативів ліквідності багатьма банківськими установами значною мірою підтримується завдяки отриманим у значних обсягах кредитів рефінансування від НБУ.

Якщо ж розглядати кожен з показників окремо, то можна побачити, що норматив короткострокової ліквідності має тенденцію до зменшення з кінця 2011 р., а стрімкий стрибок угору цього показника в 2010 р. пов'язаний зі зміною Національним банком методики його розрахунку та нормативного значення з 20% до 60%. Ще одним занепокоїливим явищем можна також вважати зменшення в цілому по банківській системі показника миттєвої ліквідності понад 20% менш ніж за півтора роки, тому використання НБУ всіх можливих механізмів та інструментів оперативного підтримання ліквідності банків є на сьогоднішній день вкрай необхідним і доречним.

Навіть у розвиненій ринковій економіці досягти та підтримувати належний рівень ліквідності в усіх банках є

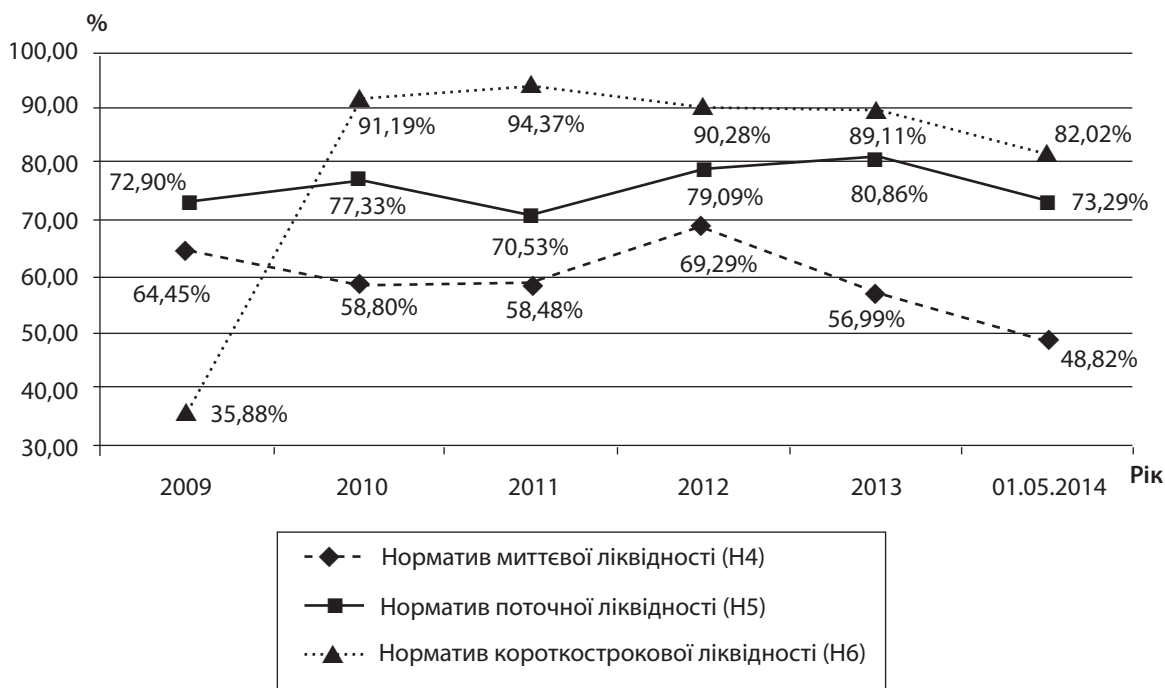

Рис. 2. Значення показників ліквідності банківської системи

практично неможливим завданням. За умов економічної нестабільності чи навіть кризи ця проблема значно загострюється, що й можна спостерігати на сьогоднішній день. Зрозуміло, що втрата ліквідності кількох банків ще не є свідченням втрати ліквідності банківської системи країни загалом. Проте за таких складних умов, для врегулювання кризи в банківській системі, з боку Національного банку потрібні своєчасні та рішучі кроки, зокрема виведення неплатоспроможних банківських установ з ринку в макси-

мально стислі терміни. Рішення щодо введення тимчасової адміністрації мають прийматись оперативно та вчасно, що дасть можливість запобігти виведенню активів з проблемних банків. Тому якості банківського надзору в НБУ сьогодні має бути приділена максимально можлива увага.

Загалом же банківська ліквідність характеризується постійними змінами. Ці зміни, що відбуваються в стані ліквідності банківської системи, мають зовнішні ознаки [5, с. 13], основні з яких узагальнено та наведено на рис. 3.

Рис. 3. Ознаки змін стану ліквідності банківської системи

Сьогодні банківська система України стикається з багатьма викликами, унаслідок чого все більша кількість банківських установ не може забезпечувати своєчасність, повноту і безперервність виконання власних грошових зобов'язань. Поряд із цим стрімка девальвація національної валюти декапіталізує всю банківську систему. Основною причиною цього є необхідність збільшення резервів під видані раніше кредити в іноземній валюті, що, у свою чергу, суттєво збільшує банківські витрати.

Забезпечення стабільності національної грошової одиниці є одним із завдань грошово-кредитної політики держави, однак з метою посилення конкурентоспроможності національної економіки та здатності фінансової системи протидіяти зовнішнім шокам, на початку 2014 р. Національним банком було запроваджено перехід до гнучкого валютного курсу, що одразу відобразилось на його динаміці. Такі дії регулятора за нинішніх умов можна вважати цілком виправданими, оскільки витрачання валютних резервів на підтримання національної грошової одиниці, з огляду на їх значне скорочення (що видно з даних табл. 1), стає все більш проблематичним.

ВИСНОВКИ

У роботі було проаналізовано стан основних показників монетарної політики, що дозволяє зробити висновок про суттєве їх погіршення з початку 2014 р. Стрімка девальвація національної грошової одиниці стала однією з найбільш значних проблем банківської сфери, оскільки спричинила значну декапіталізацію банківських установ. Для подолання кризи в банківській системі НБУ має вчасно реалізовувати рішучі заходи, використовуючи для цього всі наявні інструменти та механізми. При цьому особлива увага НБУ має бути приділена якості банківського нагляду. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про Національний банк України» № 679-XIV від 20 травня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. **Арбузов С. Г.** Банківська енциклопедія / С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова. – К. : Центр наукових досліджень Національного банку України ; Знання, 2011. – 504 с.
3. **Ветрова І. В.** Правові основи реалізації грошово-кредитної політики Національного банку України : автореф. дис... канд. екон. наук: 12.00.07 / І. В. Ветрова ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2007. – 20 с.
4. **Колодізев О. М.** Гроші і кредит : підручник / О. М. Колодізев, В. Ф. Колесніченко. – К. : Знання, 2010. – 615 с.
5. Ліквідність банківської системи України : науково-аналітичні матеріали. Вип. 12 / В. І. Міщенко, А. В. Сомиктаїн. – К. : Національний банк України ; Центру наукових досліджень, 2008. – 180 с.
6. НБУ завершил предварительное стресс-тестирование банков [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forbes.ua/news/1372977-nbu-zavershil-predvaritelnoe-stress-testirovanie-bankov>
7. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
8. **Сало І. В.** Розвиток монетарної політики Національного банку України / І. В. Сало // Вісник Української академії банківської справи. – 2006. – № 1. – С. 9 – 16.

9. Сколотяний Ю. Второй «тихий» фронт / Ю. Сколотяний, А. Дубинский. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://gazeta.zn.ua/finances/vtoroy-tihiy-front-_html

10. Центральний банк та грошово-кредитна політика : підручник / Кол. авт.: А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна, М. І. Савлук та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза, канд. екон. наук, доц. М. Ф. Пуховкіної. – К. : КНЕУ, 2005. – 556 с.

REFERENCES

- Arbuzov, S. H., Kolobov, Yu. V., and Mishchenko, V. I. *Bankivska entsyklopediia* [Banking Encyclopedia]. Kyiv: Tsentru naukovykh doslidzhen Natsionalnoho banku Ukrainy; Znannia, 2011.
- Kolodiziev, O. M., and Kolesnichenko, V. F. *Hroshi i kredyt* [Money and Credit]. Kyiv: Znannia, 2010.
- [Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon4.rada.gov.ua>
- Mishchenko, V. I., and Somyktain, A. V. *Likvidnist bankivskoi systemy Ukrainy : naukovo-analitychni materialy* [The liquidity of the banking system of Ukraine: Scientific and analytical materials]. Kyiv: Natsionalnyi bank Ukrainy; Tsentru naukovykh doslidzhen, 2008.
- Moroz, A. M., Pukhovkina, M. F., and Savluk, M. I. *Tsentralnyi bank ta hroshovo-kredytna polityka* [The central bank and monetary policy]. Kyiv: KNEU, 2005.
- "NBU zavershil predvaritelnoe stress-testirovanie bankov" [National Bank completed its preliminary stress-testing banks]. <http://forbes.ua/news/1372977-nbu-zavershil-predvaritelnoe-stress-testirovanie-bankov>
- Ofitsiyni sait Natsionalnoho banku Ukrainy. <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
- Salo, I. V. "Rozvytok monetarnoi polityky Natsionalnoho banku Ukrainy" [The development of the monetary policy of the National Bank of Ukraine]. *Visnyk UABS*, no. 1 (2006): 9-16.
- Skolotianyy, Yu., and Dubinskiy, A. "Vtoroy «tikhyy» front" [The second "quiet" front]. http://gazeta.zn.ua/finances/vtoroy-tihiy-front-_html
- Vietrova, I. V. "Pravovi osnovy realizatsii hroshovo-kredytnoi polityky Natsionalnoho banku Ukrainy" [Legal basis for the implementation of monetary policy of the National Bank of Ukraine]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 12.00.07*, 2007.